

ЗАТВЕРДЖЕНО
Засідання педагогічної ради
Житомирського кооперативного фахового
коледжу бізнесу і права
Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Наказ № 21-09 від 30.08.2023

**Положення
про критерії та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
в Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права**

1. Загальні положення

1.1. Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права (далі - Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» наказів МОН України від 01.07.2021 № 749 «Про затвердження Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти», від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації», Положення про організацію освітнього процесу у Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права та іншими нормативними документами в галузі освіти.

1.2. Контроль знань, умінь та навичок здобувачів освіти Житомирського кооперативного фахового коледжу бізнесу і права (далі – Коледж) здійснюється з дисциплін загальної та професійної підготовки.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти і встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти, набуття ними фахових компетентностей.

Здобувачем освіти є особа, зарахована Коледжу з метою здобуття освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

1.4. До основних завдань оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у коледжі належать:

- оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок, інших компетентностей), набутих особою в процесі навчання за певною освітньо-професійною програмою та інформування здобувачів освіти про якість досягнутих результатів;
- мотивація здобувачів освіти до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання;
- аналіз результатів навчання та вплив педагогічного працівника на процес самостійної роботи здобувачів освіти і ефективність освітнього процесу в цілому.

1.5. Дидактичними принципами оцінювання результатів навчання здобувачів освіти є:

- дієвість;
- систематичність;
- індивідуальність;
- диференційованість;
- об'єктивність;
- єдність вимог;
- прозорість освітнього середовища.

Зазначені принципи логічно пов'язані між собою і визначають вимоги до форм і методів перевірки та оцінювання знань, що формують систему контролю знань здобувачів освіти.

1.6. Основними функціями оцінювання результатів навчання студентів є:

- контролююча – визначає рівень досягнень кожного студента, готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу викладачеві відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- навчальна – сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, удосконаленню вмінь і навичок;
- діагностично-коригувальна – з'ясовує причини труднощів, які виникають у студента у процесі навчання; виявляє прогалини в засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- стимулювально-мотиваційна – формує позитивні мотиви навчання;
- виховна – сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

1.7 Реалізація основних завдань оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Коледжі досягається системним підходом до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контрольних заходів.

За місцем, яке посідає контрольний захід в освітньому процесі, розрізняють: вхідний контроль, поточний контроль, тематичний, семестровий контроль (залік або екзамен), атестацію здобувачів освіти та контроль залишкових знань (директорський контроль).

1.8. У коледжі використовується формувальне оцінювання – це оцінювання під час навчання і «для навчання» має на меті формування (або форматування) освітнього процесу з урахуванням навчальних потреб кожного здобувача освіти задля більш ефективного формування необхідних знань, умінь та ставлень. Це послідовна змістовна взаємодія між учасниками освітнього процесу щодо навчальних досягнень здобувача освіти на підставі всім зрозумілих цілей і критеріїв.

Ціннісні орієнтири формувального оцінювання.

- Спрямовується увага на прогнозування навчання, вказуються на сильні сторони та пропонуються конкретні кроки для вдосконалення.
- Відбувається під час навчання, до виставлення оцінки (тоді, коли ще є час щось удосконалити).
- Ефективний зворотний зв'язок не замінює самостійного мислення здобувачів освіти. Зворотний зв'язок має бути обмеженим. За один раз варто давати здобувачу освіти стільки інформації, скільки він може опанувати та виправити.

1.9. Здобувачі освіти мають бути чітко проінформовані про стратегію оцінювання, яка застосовується щодо їхньої навчальної програми; про методи оцінювання; очікувані результати, а також про те, які критерії будуть використані при оцінюванні результатів навчання.

1.10. При вивченні навчальних дисциплін, що складаються з кількох розділів та можуть викладатися однією або різними цикловими комісіями, педагогічними працівниками, загальна оцінка з дисципліни розраховується як середньозважена за результатами підсумкового контролю.

1.11. Основні терміни Положення:

- вхідний (діагностичний) контроль – контроль залишкових знань із базових дисциплін;
- поточний контроль – контроль визначення якості роботи здобувача освіти під час підготовки та виконання лабораторних, практичних чи семінарських занять, виконання самостійної роботи, контрольних робіт;

- тематична оцінка – оцінка, яку отримує здобувач освіти в результаті контролю за виконанням усіх видів робіт (теоретичних, практичних і семінарських занять, лабораторних, контрольних та графічних робіт, самостійної роботи тощо) з конкретної теми (розділу) навчальної дисципліни;
- атестація (проміжний, рубіжний) контроль – контроль якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни/предмета (один раз на два місяці, але не раніше ніж через вісім аудиторних занять).
- семестрова оцінка – оцінка, яку отримав здобувач освіти в результаті контрольних заходів за всі теми навчальних дисциплін/предметів протягом семестру. Семестрова оцінка виставляється здобувачам освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальним планом. Виставляється з дисциплін, які вивчаються протягом кількох семестрів;
- диференційований залік – це форма підсумкового контролю, при якому засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях). Диференційований залік передбачений освітньо-професійною програмою, навчальним планом та не передбачає обов'язкову присутність студентів;
- екзамен – це вид підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані здобувачами освіти знання, уміння і ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програм навчальних дисциплін;
- підсумковий контроль – оцінка результатів навчання здобувачів освіти на певному освітньо-професійному ступені або окремих його етапах.
- Державна підсумкова атестація – це форма контролю відповідності освітнього рівня випускників загальноосвітніх навчальних закладів I, II, III ступенів, закладів професійно-технічної освіти, закладів фахової передвищої освіти, що надають повну загальну середню освіту, державним вимогам. Державна підсумкова атестація проводиться час і формі, визначеними МОН України;
- атестація здобувачів освіти – визначення фактичної відповідності рівня освітньої та професійної підготовки випускника вимогам освітньо-професійної програми відповідної спеціальності. Атестація здобувачів освіти здійснюється екзаменаційною комісією після завершення теоретичного та практичного навчання за відповідним освітньо-професійним ступенем та завершується видачею диплома встановленого зразка.

2. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

2.1. Визначення рівня навчальних досягнень/результатів навчання здобувачів освіти є особливо важливим із огляду на те, що навчальна діяльність у підсумку повинна не просто дати людині рівень знань, умінь та навичок, а сформувати її компетентність як загальну здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню.

2.1.1. При оцінюванні рівня навчальних досягнень здобувачів освіти використовується компетентнісний підхід до освіти, що передбачає вміння на основі знань вирішувати проблеми, які виникають у різних життєвих ситуаціях. У процесі навчання мають бути досягнуті наскрізні ключові компетентності (Додаток 1).

2.1.2. Перелік ключових компетентностей визначається на основі цілей повної загальної середньої освіти та основних видів діяльності здобувачів освіти, які сприяють оволодінню соціальним досвідом, навичками життя й практичної діяльності в суспільстві. Їх формування здійснюється в рамках кожного навчального предмета/дисципліни.

2.2. При оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти мають ураховуватися:

- характеристика відповіді: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;

- сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

2.1. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у коледжі за освітньо-професійною програмою здійснюється за 4-х бальною шкалою (Додаток 2).

2.3. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з предметів профільної середньої освіти здійснюється відповідно Критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти за 12-бальною системою. Ці Критерії реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: початковий, середній, достатній, високий (Додаток 3). У випадку невідповідності рівня навчальних досягнень здобувача освіти цим Критеріям позначається «не атестований».

2.4. Відповідність шкал оцінювання для інтегрованих предметів циклу предметів профільної середньої освіти та навчальних дисциплін освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр показано в додатку 4.

2.5. При оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти мають ураховуватися:

- характеристика відповіді: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

2.6. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти визначаються на основі Державних стандартів фахової передвищої освіти за спеціальністю. При цьому за основу беруться загальні та спеціальні компетентності випускника відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра та нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра.

2.7. Критерії оцінювання усіх видів робіт зазначено в робочих навчальних програмах із усіх предметів/дисциплін.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою з дисципліни/предмета;
- глибина й характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни/предмета, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;
- характер відповідей на поставлені запитання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

2.8 Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти визначаються цикловою комісією та доводяться до відома здобувачів освіти педагогічним працівником на першому навчальному занятті з дисципліни. Характеристики якості знань взаємопов'язані між собою і доповнюють одна одну.

Повнота знань – кількість знань, визначених навчальною програмою.

Глибина знань – усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань.

Гнучкість знань – уміння студентів застосовувати набуті знання в стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; уміння комбінувати новий спосіб діяльності із вже відомих.

Системність знань – усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших.

Міцність знань – тривалість збереження їх у пам'яті, відтворення їх у необхідних ситуаціях.

2.8. Знання - осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні). Знання є складовою умінь студентів діяти.

Уміння/навички - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів).

Уміння виявляються в різних видах діяльності й поділяються на розумові і практичні.

Навички – дії доведені до автоматизму в результаті виконання вправ. Для сформованих навичок характерні швидкість і точність відтворення.

Цінності ставлення виражають особистий досвід здобувачів освіти, їхні дії, переживання, почуття, які виявляються у відношенні до того, що оточує (людей, явищ, природи, пізнання тощо). У контексті компетентної освіти це виявляється у відповідальності здобувачів освіти, прагненні закріплювати позитивні надбання в навчальній діяльності, зростанні вимог до своїх навчальних досягнень.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку. Перелік загальних компетентностей визначається стандартом фахової перед вищої освіти та освітньо-професійною програмою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності - компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної професійної та/або подальшої навчальної діяльності за певною спеціальністю.

3. Порядок організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Види контролю в Коледжі:

3.1. Вхідний контроль (діагностика вхідного рівня знань здобувачів освіти) застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань здобувачів освіти і слугує педагогічному працівнику орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм і методів організації освітнього процесу.

Вхідний контроль знань зазвичай проводиться на першому курсі з дисциплін загальноосвітньої підготовки («Українська мова», «Математика», «Іноземна мова», «Історія України» тощо).

На старших курсах вхідний контроль здійснюється у вигляді перевірки і оцінки залишкових знань через деякий час після підсумкового екзамену з певної дисципліни як з метою оцінки набутих знань, так і з метою визначення рівня знань із забезпечуючих дисциплін для програмування можливості сприйняття нових навчальних дисциплін.

Зміст завдань, форми і методи вхідного контролю визначає педагогічний працівник.

3.2. Поточний контроль проводиться на семінарському, практичному/лабораторному занятті, за результатами виконання завдань самостійної роботи, а також у формі комп'ютерного тестування. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів освіти із кожної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань лабораторних/практичних робіт.

Завдання поточного контролю спрямовані допомогти здобувачам освіти організувати свою роботу самостійно, сумлінно та систематично щодо опанування матеріалу навчальних дисциплін і мають на меті:

- визначити повноту, глибину програми дисципліни та якість сприйняття матеріалу, що вивчається;
- виявити результат засвоєння дисципліни, рівень сформованості знань, умінь і навичок (компетентностей);
- визначити недоліки у засвоєнні навчального матеріалу і спланувати заходи щодо їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності здобувачів освіти при підготовці до навчальних занять та визначити причини, що перешкоджають успішній систематичній навчальній роботі;
- виявити рівень навичок самостійної роботи й окреслити шляхи та засоби щодо їх розвитку;
- стимулювати інтерес здобувачів освіти до змісту дисципліни та активність до пізнання.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять та система оцінювання рівня знань визначаються цикловою комісією. Пакети контрольних завдань до практичних, лабораторних та семінарських занять є обов'язковою складовою комплексів методичного забезпечення навчальних дисциплін; до їх складу обов'язково входять тести, завдання різної складності. Кожен з цих пакетів повинен містити критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів освіти, які розглядаються та схвалюються цикловою комісією. Оцінки поточного контролю педагогічний працівник заносить до навчального журналу групи.

Оцінки, отримані здобувачем освіти за окремі практичні, лабораторні та семінарські заняття, враховуються при виставленні тематичної та підсумкової семестрової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3.3. Тематичний контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей здобувачів фахової передвищої освіти.

Тематичне оцінювання - це визначення навчальних досягнень студентів з певної теми (частини теми, блоку тем) або з певного виду навчальної діяльності на основі вимог навчальної програми та критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з тієї чи іншої дисципліни загальноосвітньої підготовки. Тематичне оцінювання здійснюється відповідно до чинних інструктивно-методичних рекомендацій про вивчення в загальноосвітніх навчальних закладах предметів інваріантної складової та програм, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Основна мета тематичного контролю результатів навчання здобувачів освіти – це забезпечення їх ритмічної роботи протягом семестру.

Його завдання – надати інформацію про стан процесу навчання здобувачів освіти для вжиття педагогічних заходів щодо його оптимізації. Якщо поточний контроль проводиться з метою діагностики першого рівня засвоєння, тобто рівня загального орієнтування у дисципліні, то тематичний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює значні за обсягом розділи курсу. Тематичний контроль може проводитись усно й письмово, у вигляді контрольних робіт, тестування, захисту проєктів, розв'язання ситуаційних задач тощо.

3.3.1. З метою отримання інформації щодо рівня поточної успішності здобувачів освіти за певний період навчання (на конкретну дату) в Коледжі використовується різновид тематичного контролю – проміжна атестація. Результати атестації використовуються для оперативного контролю та аналізу освітнього процесу з кожної навчальної дисципліни (предмета), своєчасного виявлення здобувачів освіти, що не встигають у навчанні та мають пропуски занять без поважних причин.

3.3.2. Атестація знань, вмінь та навичок здобувачів освіти проводиться один раз на семестр: у 1 семестрі - на 01 листопада, у 2 семестрі - на 01 квітня поточного навчального року.

Під час проміжної атестації педагогічним працівником враховуються результати виконання здобувачами освіти всіх видів навчальних занять, індивідуальних завдань, самостійної роботи. Оцінки з атестації у встановлені терміни виставляються кожним педагогічним працівником у журнали навчальних занять з усіх дисциплін (предметів), де було проведено не менше 8-ми занять. Атестаційні оцінки проставляються в окрему колонку, що розташована одразу після колонки з датою останнього перед атестацією заняття. Якщо за підсумками атестації з дисципліни в групі є здобувачі освіти, які отримали незадовільні оцінки або не атестовані, то поряд залишається колонка для повторного оцінювання.

Для повторної здачі атестаційних заборгованостей завідувач навчальною частиною складає графік, з яким ознайомлюється здобувач освіти.

Завідувач навчальною частиною у триденний термін з дати проведення атестації складає звіт «Основні показники роботи академічних груп» станом на 01 листопада та 01 квітня.

Група аналізу якості освітнього процесу у тижневий термін розглядає результати проміжної атестації. З кожним здобувачем фахової передвищої освіти проводиться індивідуальна робота, з'ясовуються причини виникнення заборгованостей, визначаються шляхи та терміни їх ліквідації. Засідання оформляються протоколами.

3.4. Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах. На підсумковий контроль виносяться питання, задачі, ситуаційні завдання тощо, що передбачають перевірку розуміння здобувачами освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування дисципліни у термінах компетентностей як результатів навчання.

3.4. Результати підсумкового контролю виставляються у вигляді підсумкової оцінки:

- за 12-ти бальною шкалою – з предметів загальноосвітньої підготовки відповідно до рівнів навчальних досягнень студентів: початковий (1-3 бали), середній (4-6 балів), достатній (7-9 балів), високий (10-12 балів);

- за національною шкалою – "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно" з дисциплін та інших видів роботи відповідно до освітньо-професійних програм фахового молодшого бакалавра.

Таблиця 1. Співвідношення 12-бальної та 4-бальної шкали оцінювання

Шкала оцінювання	Оцінки			
	2	3	4	5
4-бальна				
12-бальна	1-3	4-6	7-9	10-12

3.5. Підсумковий контроль включає семестровий контроль, державну підсумкову атестацію та атестацію студента.

3.5.1. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену та диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Засвоєння студентом навчального матеріалу з усіх навчальних дисциплін

завершується оцінкою. Можливе проведення семестрового контролю і в інших формах, якщо це передбачено педагогічними технологіями, що використовуються в коледжі.

3.5.2. У коледжі використовуються різні методи підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певної навчальної дисципліни (усна, письмова, комбінована, тестування з використанням комп'ютерних мультимедійних технологій), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання визначаються рішенням відповідної циклової комісії.

3.5.3. Екзаменаційна сесія – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів фахової передвищої освіти за навчальний період (семестр, сесія). Під час семестрової екзаменаційної сесії за окремим розкладом, який затверджується директором, проводяться екзамени, кількість яких не повинна перевищувати п'яти. Розкладом передбачається 2-3 робочі дні на підготовку з кожного екзамену (для здобувачів освіти, які навчаються за денною формою здобуття освіти). Перед екзаменами, у терміни визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації.

Екзамени проводяться за білетами, складеними педагогічними працівниками та розглянутими на засіданні циклової комісії і затвердженими головою циклової комісії. Структура екзаменаційних білетів з дисципліни визначається педагогічним працівником. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань прикладаються до комплексу екзаменаційних білетів та доводяться до відома здобувачів освіти.

Екзаменаційні білети зберігаються у циклової комісії та щороку переглядаються та затверджуються в установленому порядку не пізніше як за місяць до початку екзаменаційної сесії.

3.5.4. До екзамену допускаються всі здобувачі освіти за винятком тих, які не склали залік із захисту курсових робіт (проектів) з даної дисципліни (не з'явилися або отримали незадовільну оцінку) або не виконали всі види навчальних робіт за програмою.

Недопуск, отриманий через незадовільну оцінку на заліку із захисту курсових робіт (проектів), вважається незадовільною оцінкою.

Здобувач освіти, який був відсутній на всіх навчальних заняттях вважається таким, що за результатами підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно».

Пропущені практичні, лабораторні, семінарські заняття здобувач фахової передвищої освіти повинен відпрацювати під час індивідуально-консультативної роботи з викладачем за відповідною дисципліною.

Кращим здобувачам освіти, які повністю виконали програму з дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточного контролю мали оцінки «відмінно», викладач має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

3.5.5. Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід.

Екзамени складаються здобувачами освіти в період екзаменаційних сесій з дисциплін, передбачених навчальним планом. Коледж може встановлювати здобувачам освіти індивідуальні терміни складання заліків та екзаменів.

Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома педагогічних працівників і здобувачів освіти не пізніше, як за місяць до початку сесії. Порядок і методика проведення заліків та екзаменів визначаються коледжем.

Проведення екзамену та перевірка екзаменаційних робіт здобувачів освіти здійснюються педагогічним працівником – екзаменатором. Письмовий екзамен одночасно можуть складати у потоці не більше ніж дві академічні групи. При письмовому екзамені

оцінки оголошуються здобувачам освіти наступного дня після проведення екзамену, при усному – в день проведення екзамену.

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків вносяться в екзаменаційну відомість, журнал навчальних занять, індивідуальний навчальний план здобувача освіти. Екзаменаційні відомості здаються у навчальну частину в день офіційного дня екзамену. Під час запровадження дистанційної (та/або змішаної форми навчання) екзаменаційні відомості можуть заповнюватися в електронному вигляді і підписуватися педагогічними працівниками як вручну так і за допомогою накладання КЕП.

3.5.6. Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певної дисципліни виключно на підставі результатів виконаних практичних/лабораторних та індивідуальних завдань (розрахункових, графічних тощо). Семестровий диференційований залік планується відповідно до ОПП та навчального плану і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

Диференційований залік виставляється здобувачу освіти за умови виконання усіх необхідних робіт як середньозважена за навчальний курс.

У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік з усієї програми навчальної дисципліни.

Незадовільна оцінка заліку підлягає перескладанню у встановлений термін.

Присутність всіх здобувачів освіти на заліку необов'язкова.

Залікові відомості здаються у навчальну частину в день останньої пари з дисципліни. Під час запровадження дистанційної (та/або змішаної форми навчання) залікові відомості можуть заповнюватися в електронному вигляді і підписуватися педагогічним працівником як вручну так і за допомогою накладання КЕП.

3.5.7. Академічною заборгованістю (академзаборгованістю) вважається заборгованість, що виникла у здобувача освіти в результаті його неявки на підсумковий контроль або одержанні незадовільної оцінки за результатами підсумкового контролю знань.

Здобувачам освіти, які одержали під час сесії не більше двох незадовільних оцінок, дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру.

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз педагогічному працівнику - екзаменатору, другий – комісії, яка створюється завідувачем навчальною частиною.

Здобувачі освіти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Здобувачі освіти, які мають на момент завершення сесії (тижня підсумкового семестрового контролю) більше двох незадовільних оцінок, вважаються такими, що не виконали навчальний план і відраховуються з Коледжу.

3.6. Курсова робота (проект) є формою індивідуальної роботи здобувачів освіти з окремих фахових дисциплін, яка виконується самостійно при консультуванні керівником (викладачем фахових дисциплін) у терміни, визначені освітньо-професійною програмою та навчальним планом.

Перелік дисциплін з курсової роботи (проекту) визначається освітньо-професійною програмою та навчальним планом.

Метою курсової роботи є: поглиблення, узагальнення, закріплення та систематизація знань здобувачів освіти із спеціальних дисциплін, розвиток навичок самостійної роботи і практичного застосування отриманих теоретичних знань під час вирішення конкретних фахових завдань і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і довідковою літературою, комп'ютерною технікою, обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології.

Основні вимоги щодо організації підготовки та захисту курсових робіт (проектів) визначені в Положенні про курсову роботу (проект) здобувачів фахової передвищої освіти Житомирського кооперативного фахового коледжу бізнесу і права.

Оцінювання курсових робіт (проектів) за освітньо-професійним ступенем фаховий молодший бакалавр, здійснюється чотирьох-бальною шкалою.

Результати захисту курсової роботи (проекту) заносяться педагогічним працівником (членом комісії, керівником роботи) до відомості захисту курсових робіт (проектів) та індивідуального навчального плану здобувача фахової перед вищої освіти.

У випадку незадовільної оцінки курсової роботи комісією із захисту оцінка виставляється у відомість підсумкового контролю знань.

Залежно від змісту курсової роботи рішенням комісії на повторний захист виноситься курсова робота (проект):

- виконана повторно за раніше затвердженою темою з урахуванням виявлених недоліків;

- виконана за новою темою.

Повторний захист курсової роботи здійснюється під час ліквідації академічної заборгованості, за встановленою процедурою, після чого:

- у разі одержання здобувачем освіти позитивної оцінки він допускається до складання екзамену з відповідної дисципліни за розкладом екзаменів під час ліквідації академічної заборгованості;

- у разі одержання незадовільної оцінки, здобувач освіти відраховується з коледжу як такий, що отримав незадовільну оцінку на комісії.

Здобувач освіти, який без поважної причини вчасно не подав (не зареєстрував) курсову роботу або не з'явився на захист у визначений термін, не допускається до складання екзамену з відповідної дисципліни на сесії.

3.7. Оцінювання результатів проходження практики на підприємствах, в установах та організаціях (базах практики) згідно з укладеними договорами здійснюється за чотирьох-бальною шкалою. Результати захисту звітів з виробничої (технологічної, переддипломної, професійної) практики заносяться педагогічним працівником до Книги протоколів приймання заліків з виробничої практики та індивідуального навчального плану здобувача фахової перед вищої освіти. Результати кваліфікаційних екзаменів на присвоєння робітничої професії відповідно до навчального плану заносяться в Книгу протоколів засідань кваліфікаційної комісії на отримання робітничих професій з визначенням підсумкової кваліфікації та розряду, що присвоюється. Протокол підписує усі члени комісії.

3.8. Атестація здобувачів фахової передвищої освіти коледжу – це визначення фактичної відповідності засвоєних ними рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів фахової передвищої освіти, відповідних освітньо-професійних програм (ОПП)

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти коледжу здійснюється відповідно до Положення про атестацію здобувачів фахової передвищої освіти у Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права та Положення про екзаменаційну комісію у Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права.

Атестація здобувачів освіти поділяється на державну підсумкову атестацію за курс профільної середньої школи, яка проводиться відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом МОН від 7 грудня 2018 року № 1369, зареєстрованим в Міністерстві юстиції 2 січня 2019 року за № 8/32979, та атестацію здобувачів фахової передвищої освіти.

3.9. Контроль залишкових знань (директорський контроль) – це внутрішній аудит системи управління якістю, який проводиться після складання підсумкового контролю з певної нормативної дисципліни на початку наступного семестру.

Мета перевірки залишкових знань – визначити ефективність навчання з даної дисципліни, і зокрема виявити ступінь засвоєння навчального матеріалу, передбаченого програмою, та рівень сформованості у здобувачів фахової передвищої освіти необхідних компетентностей.

Перевірка залишкових знань полягає в оцінюванні, порівнянні рівня набутих здобувачами освіти знань на різних етапах навчання, визначенні відповідності форм та методів організації освітнього процесу, що застосовувалися при викладанні дисципліни, та наданні рекомендацій щодо їх удосконалення.

Замір залишкових знань здобувачів освіти здійснюють члени адміністративної ради за графіком, затвердженим директором коледжу.

3.10. Здобувач освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право подати апеляцію на ім'я директора коледжу. Апеляція подається в день проведення заліку, екзамену здобувача освіти з обов'язковим повідомленням заступника директора з навчально-виховної роботи або завідувача навчальною частиною.

4. Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти із предметів загальноосвітньої підготовки

4.1. Згідно з законодавством України про повну загальну середню освіту основними видами оцінювання навчальних досягнень студентів у коледжі є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове) і державна підсумкова атестація.

4.2. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється відповідно до критеріїв у системі повної загальної середньої освіти.

4.3. Рівні навчальних досягнень

– Перший рівень - початковий. Відповідь студента фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

– Другий рівень - середній. Студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

– Третій рівень - достатній. Студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень.

– Четвертий рівень - високий. Знання студента є глибокими, міцними, системними; студент вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

4.4. Визначення високого рівня навчальних досягнень, зокрема оцінки 12 балів, передбачає знання та уміння в межах навчальної програми і не передбачає обов'язкової участі студентів у олімпіадах, творчих конкурсах тощо.

4.5. Поточний, тематичний, підсумковий контроль та державна підсумкова атестація з предметів загальноосвітньої підготовки оцінюються за 12 - бальною шкалою.

4.6. Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах.

4.7. Основними видами оцінювання навчальних досягнень студентів є поточне, тематичне і підсумкове (семестрове, диференційований залік, екзамен, державна підсумкова атестація).

4.7.1. Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи викладача на занятті.

4.7.2. Тематичне оцінювання є обов'язковим і включає всі види діяльності студента, які оцінює викладач: поточне оцінювання, різні види навчальних робіт (практичні,

лабораторні, самостійні, творчі та контрольні роботи), навчальна активність студента. Тематичне оцінювання навчальних досягнень студентів забезпечує: - усунення безсистемності в оцінюванні; - підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь; - індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання; - систематизацію й узагальнення навчального матеріалу; - концентрацію уваги студентів до найсуттєвішого в системі знань із кожного предмета. Зміст, обсяг, форми, терміни тематичного оцінювання визначають циклові комісії, відповідно до навчальних програм предметів, затверджених Міністерством освіти і науки України. Форми тематичного оцінювання можуть бути різноманітними. Найчастіше використовуються письмові контрольні роботи й тестові завдання. Можна поєднувати різноманітні форми контролю знань, ураховуючи особливості змісту теми, інтереси та підготовленість студентів.

4.7.3. Оцінка за семестр виставляється на підставі тематичних атестаційних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень студента з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Якщо студент був відсутній на заняттях протягом семестру, у відповідну клітинку замість оцінки за I семестр чи II семестр виставляється "н/а" (не атестований). Семестрова оцінка виставляється без дати до навчального журналу в колонку з надписом "Семестрова".

Позитивна семестрова оцінка не підлягає коригуванню.

Незадовільна семестрова оцінка підлягає коригуванню. Коригуюча семестрова оцінка виставляється без дати у колонку з надписом "Коригуюча" поруч із колонкою "Семестрова".

Коригування семестрового оцінювання студентів, які з певних причин не були атестовані за семестр, проводиться не пізніше трьох днів після виставлення семестрової оцінки.

4.7.4. Студенти, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання, у десятиденний термін після виставлення семестрової оцінки, звертаються до директора коледжу із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій мотивують причину та необхідність його проведення.

Наказом директора коледжу створюється комісія у складі голови (заступника директора з навчально-виховної роботи або завідувача навчальною частиною та членів комісії: голови циклової комісії, викладача, який викладає предмет у цій групі), а також затверджується графік проведення оцінювання. Коригування семестрового оцінювання проводиться не пізніше п'яти днів після подання заяви. У разі хвороби студента чи інших поважних причин термін може бути подовжено на термін хвороби, відповідно документу з медичного закладу.

Члени комісії готують завдання, що погоджуються на засіданні циклової комісії і затверджуються заступником директора з навчально-виховної роботи. Завдання мають охоплювати зміст усіх тем, що вивчалися протягом семестру. Оцінювання проводиться у письмовій формі. Письмові роботи зберігаються протягом року.

На голову комісії покладається відповідальність за об'єктивність оцінювання та дотримання порядку його проведення. Комісія приймає рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову.

За результатами оцінювання видається відповідний наказ директора коледжу. Скоригована семестрова оцінка за I семестр виставляється до початку II семестру, за II семестр - не пізніше 30 червня поточного навчального року.

Підвищення семестрової оцінки студентами лише їх права претендувати на нагородження золотою «За особливі успіхи у навчанні» та срібною «За успіхи у навчанні» медалями.

4.7.5. Із дисциплін загальноосвітнього циклу, в яких не передбачено ДПА, в кінці вивчення дисциплін після оцінки за відповідний семестр виставляється підсумкова оцінка, яка є середньозваженою оцінкою відповідних семестрових оцінок і виставляється в додатку до свідоцтва про повну загальну середню освіту.

Із дисциплін, які виносяться на державну підсумкову атестацію, виставляється семестрова оцінка та окремо підсумкова як середньозважена всіх семестрових оцінок і окремо виставляється оцінка за ДПА. У додаток до свідоцтва про повну загальну середню освіту ці оцінки вносяться окремо.

Підсумкова оцінка коригуванню не підлягає.

4.7.6. Державна підсумкова атестація (надалі - ДПА) - форма контролю за відповідністю освітнього рівня студентів навчальним програмам. ДПА проводиться відповідно до статті 20 Закону України "Про фахову передвищу освіту" та наказів МОН України, що стосуються проведення державної підсумкової атестації.

Атестація проводиться у формі зовнішнього незалежного оцінювання з навчальних предметів, перелік яких щороку визначається і затверджується Міністерством освіти і науки України.

4.8. Здобувачі освіти, які одночасно у Коледжі завершують здобуття повної загальної середньої освіти, разом з дипломом молодшого спеціаліста/фахового молодшого бакалавра отримують також свідоцтво про повну загальну середню освіту. 2

4.9. Свідоцтво про повну загальну середню освіту замовляються і одержуються коледжем в у повноваженому органі Міністерства освіти і науки України після успішного проходження державної підсумкової атестації і зберігаються в особовій справі студента до закінчення ним навчання. Разом з атестатом про повну загальну середню освіту видається додаток до нього, в якому зазначаються досягнення студента у навчанні в балах за 12-бальною шкалою. До додатка до атестата про повну загальну середню освіту заносяться усі предмети загальноосвітньої підготовки навчального плану навчального закладу.

4.10. Для здобувачів освіти встановлюються різні види морального стимулювання за високі досягнення у навчанні, передбачені наказом МОН України від 17.03.2015 № 306 «Про затвердження Положення про золоту медаль «За високі досягнення у навчанні» та срібну медаль «За досягнення у навчанні»

Рішення про представлення випускників до нагородження Золотою та Срібною медалями приймається педагогічною радою і затверджується наказом директора коледжу. Студентам, нагородженим Золотою або Срібною медалями, видається документ про здобуття повної загальної середньої освіти з відзнакою та відповідна медаль.

5. Критерії і порядок оцінювання здобувачів освіти з дисциплін професійної підготовки

5.1. У коледжі використовуються різні форми підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певної навчальної дисципліни (усна, письмова, комбінована, тестування з використанням комп'ютерних мультимедійних технологій), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання визначаються рішенням відповідної циклової комісії.

5.2. Результати виставляються у вигляді підсумкової оцінки за національною шкалою - "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно" з дисциплін та інших видів роботи відповідно до освітньо-професійних програм фахового молодшого бакалавра.

5.3. Критерії оцінювання з кожної навчальної дисципліни, за всіма видами робіт наведені у програмах навчальних дисциплін та робочих навчальних програмах з усіх дисциплін.

5.4. Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (змістовність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- уміння застосовувати теоретичні положення під час рішення практичних ситуацій, розв'язання задач;
- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

5.5. Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей студентів з навчальної дисципліни наведені в додатку 2.

5.6. Основними видами оцінювання навчальних досягнень студентів є поточне, тематичне і підсумкове (семестрове, диференційований залік, екзамен, атестація).

5.6.1. Поточний контроль може проводитися викладачами під час аудиторних занять (на практичних, лабораторних заняттях та семінарських заняттях) у різних формах та із застосуванням різних методів з урахуванням специфіки дисципліни. Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень студентів є знання, уміння й навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Результати поточного контролю (поточна успішність) з дисципліни є основною інформацією при проведенні місячної атестації, диференційованого заліку можуть втрачатися викладачем при проведенні екзамену з цієї дисципліни.

Результати поточного контролю знань вносяться в навчальний журнал відповідно до дати його проведення.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування викладачем роботи студента на занятті.

5.6.2. З метою організації контролю за поточною успішністю студентів в коледжі проводиться атестація (рубіжний контроль) для студентів всіх курсів.

Якщо за період атестації виконувались здебільшого лабораторні, практичні роботи або курсова робота (проект), то атестація виставляється за їх результатами.

За результатами навчальної практики місячна атестація виставляється обов'язково. Студенти, які пропустили більше 50% занять за період атестації, і, як наслідок, не засвоїли весь матеріал, вважаються не атестованими, про що ставиться відмітка в журналі «н/а».

Керівник академічної групи на до 3 числа наступного місяця подає звіт успішності по групі завідувачу навчальною частиною. На керівника студентської групи покладається відповідальність за інформування батьків студентів про результати атестації.

Студенти, які не атестовані та мають заборгованість, зобов'язані її ліквідувати до 10 числа наступного місяця. Студенти, що не ліквідували заборгованість з місячної атестації до 10 числа наступного місяця, заслуховуються на зборах групи.

Завідувач навчальною частиною до 5 числа наступного місяця подає результати атестації заступнику директора з навчально-виховної роботи з конкретними пропозиціями щодо покращення успішності та аналізом причини низької якості успішності з предметів.

Голова циклової комісії на засіданні комісії аналізує результати атестації, виявляє причини низької якості знань, відвідує заняття викладачів, де вона найнижча, з метою практичної допомоги і корекції методики викладання за необхідності подає конкретні пропозиції завідувачу навчальною частиною.

Методична рада коледжу періодично і за потребою розглядає стан викладання дисциплін/предметів, де якість знань і успішність постійно знаходяться на низькому рівні.

5.6.3. Поточний контроль за виконанням курсової роботи (проекту) здійснюється його керівником відповідно до завдання та графіку виконання курсової роботи (проекту).

5.6.4. Поточний контроль практик здійснюється керівником практики відповідно до робочої навчальної програми практики/календарно-тематичного плану та графіка її виконання.

5.6.5. Здобувач фахової передвищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю та виконати індивідуальне завдання і самостійну роботу, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії. Якщо дисципліна вивчається протягом двох семестрів з проведенням підсумкового семестрового контролю в останньому семестрі, середньозважений бал з дисципліни є середнім арифметичним середньозважених балів за кожний семестр.

5.6.6. Оцінка за семестр виставляється на підставі місячної атестації тематичних атестаційних оцінок у колонку «Семестрова». При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень студента з дисципліни протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Семестровий контроль може проводитися в усній або письмовій формах, тестуванні з використанням технічних засобів, а також поєднання різних форм контролю. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій програмі навчальної дисципліни.

5.7. Студенти, які під час сесії не склали екзамен, заліки з однієї або двох дисциплін, повинні ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Як виняток, директор коледжу може продовжити термін ліквідації академічної заборгованості.

5.8. Студент, що отримав під час екзаменаційної сесії більше двох незадовільних оцінок, підлягає відрахуванню з коледжу. Як виняток, директор коледжу може дозволити ліквідацію академічної заборгованості протягом двох тижнів після сесії.

5.9. Якщо студент не з'явився на екзамен, в екзаменаційній відомості викладачем ставиться відмітка «не з'явився». Якщо студент не з'явився на екзамен без поважних причин, завідувач навчальною частиною виставляє йому оцінку «незадовільно».

5.11. Отримані під час сесії незадовільні оцінки коригуються відповідно до зареєстрованих направлень не більше двох разів: перший раз викладачем, другий - спеціально призначеною адміністрацією комісією. Якщо студент не склав екзамен комісії, адміністрація розглядає питання про його відрахування з коледжу.

5.12. Перескладання екзаменів і підсумкових оцінок з дисциплін з метою підвищення оцінки не допускається, але у виняткових випадках, за погодженням з заступником директора з навчально-виховної роботи і завідувачем навчальною частиною та органами студентського самоврядування, директор коледжу може надати такий дозвіл.

5.13. Критерії оцінювання диференційованих заліків (екзаменів)

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань.

Оцінка «добре» ставиться за тих же умов. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженому й звуженому прояві тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки, творча самостійність, знання літератури тощо. Але вже немає тієї свободи викладу матеріалу, яку першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.

Оцінка «задовільно» виставляється за повне знання програми та за виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень.

Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо студент немає повних знань. Завдання невиконані або виконані неправильно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.

5.14. Критерії оцінювання практики

Оцінку «відмінно» студент отримує в тому випадку, коли повністю виконав програму практики, поданий звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.

Оцінка «добре» ставиться в тому випадку, коли студент повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, але є незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, правильне оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які студент сам виправляє.

Оцінка «задовільно» ставиться в тому випадку, коли студент повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, є порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками, які студент виправляє сам або за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Відсутня систематичність у роботі студента, який виконав програму практики (більше 50%) звіт відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, мають порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту з великими помилками і прогалинами, які студент не може виправити.

5.15. Критерії оцінювання курсових робіт (проектів) студентів.

Курсова робота (проект) має передбачати теоретичне та практичне дослідження спеціалізованих задач в галузі дослідження. У курсовій роботі (проекті) не має бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації.

Оцінка «відмінно» ставиться за курсову роботу (проект), котра має теоретичне і практичне значення, композиційну чіткість, у якій критично і творчо використано літературу з теми, зроблено якісний аналіз зібраного матеріалу, аргументовані висновки й узагальнення. Робота (проект) характеризується високим рівнем наукової, мовної і стилістичної культури, охайно і грамотно оформлена. При захисті курсової роботи (проекту) її автор виявив знання з проблеми дослідження, вільне володіння нормами літературної мови та термінології.

Оцінка «добре» ставиться тоді, коли робота (проект) має позитивні якості, властиві курсовій роботі (проекту) з оцінкою «відмінно», але в ній допущені наукові, стилістичні, орфографічні, й пунктуаційні помилки, подано неповний список використаної літератури, некоректно використані окремі джерела.

Оцінка «задовільно» ставиться тоді, коли тему розкрито, проаналізовано фактичний матеріал, але студент не завжди виявляв самостійність, у роботі зустрічаються порушення системи викладу, немає композиційної чіткості.

Оцінка «незадовільно» ставиться тоді, коли тему не розкрито, поверхово проаналізовано фактичний матеріал, студент не виявляв самостійність, у роботі є порушення системи викладу, немає композиційної чіткості. Студент не володіє аналітико-

синтетичними вміннями й навичками, не знає сучасних досягнень науки з теми дослідження.

5.16. Критерії оцінювання результатів навчання студентів за результатами виконання ККР.

Варіант (білет) складається не менше з трьох питань, які охоплюють теоретичний та практичний матеріал. Кожне питання оцінюється за національною (чотирибальною) системою оцінок «5», «4», «3» і «2».

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і практичної підготовки за такими критеріями:

- «Відмінно» - студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

- «Добре» студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури. Аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного.

- «Задовільно» - студент переважно опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.

- «Незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні мислення та сформованість практичних навичок.

Критерії оцінювання ККР вказуються у програмі навчальної дисципліни.

5.17. Критерії оцінювання результатів навчання на атестації здобувачів освіти. При визначенні остаточної оцінки відповідей на питання екзаменаційних білетів (варіанту) підсумовується загальна кількість отриманих балів і ділиться на число завдань.

При цьому відмінна оцінка виставляється, якщо середній бал більший або дорівнює 4,6.

Оцінка «добре» виставляється, якщо середній бал знаходиться в межах 3,6-4,5.

Оцінка «задовільно» виставляється при середньому балі в межах 2,6 -3,5. 3.50.

5.18. Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт студентів.

Під час оцінювання кваліфікаційної роботи студента керівник та члени комісії дотримуються таких загальних критеріїв:

- ступінь розробленості теми;
- повнота охоплення різних літературних джерел;
- наявність пакету документів, які супроводжують кваліфікаційну роботу;
- підходи до розгляду досліджуваної проблеми;
- самостійність та творчий підхід до виконання кваліфікаційної роботи;
- послідовність та логіка викладу матеріалу;
- правильність та обґрунтованість висновків;
- акуратність та правильність оформлення кваліфікаційної роботи;
- доказовість та обґрунтованість виступу студента під час захисту роботи.

Оцінку випускної кваліфікаційної роботи визначають наступні показники:

- 1) оцінка програмного продукту, створеного здобувачем освіти;
- 2) оцінка захисту;

3) оцінка оформлених до захисту документів.

Відповідно до цих складових керівники кваліфікаційної роботи розробляють конкретні критерії, які затверджуються на засіданні циклової комісії.

6. Порядок заповнення відомостей підсумкового контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти

6.1 З метою оптимізації системи обліку результатів навчання здобувачів освіти та раціонального використання робочого часу педагогічних працівників у коледжі на базі комп'ютерної програми «Особистий кабінет» введено режим автоматизованого заповнення відомостей підсумкового контролю знань, який передбачає наступний алгоритм роботи під час проведення заліків та екзаменів:

- у день проведення підсумкового контролю знань здобувачів освіти педагогічний, працівник отримує в навчальній частині відомість зі списком здобувачів освіти, допущених до підсумкового контролю з даної дисципліни, підписану завідувачем навчальної частини, екзаменаційну відомість, що засвідчує своїм підписом в Журналі реєстрації відомостей і аркушів успішності здобувачів освіти;

- на початку контрольного заходу під час одержання білетів здобувачі освіти здають педагогічному працівнику свої індивідуальні навчальні плани. Без індивідуального навчального плану здобувач освіти до підсумкового семестрового контролю не допускається;

- після завершення заліку, екзамену (перевірки залікових, екзаменаційних робіт при письмовому складанні підсумкового контролю) педагогічний працівник виставляє результати заліку, екзамену в електронний журнал, навчальний журнал академічної групи, до залікової, екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача освіти;

- на основі залікових та екзаменаційних відомостей у електронному журналі формується зведена відомість успішності студентів за семестр, за навчальний рік і за час навчання у коледжі.

Оформлення відомостей підсумкового контролю знань здобувачів освіти під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за аналогічною процедурою із заповненням відомості підсумкового контролю знань.

6.2. Здобувач освіти, який претендує на перезарахування результатів навчання, протягом першого тижня теоретичного навчання відповідного семестру пише на ім'я завідувача навчальною частиною заяву, в якій зазначає назву навчальної дисципліни, отримані результати навчання та результати навчання, на які він претендує (Положення про порядок визнання результатів навчання, перезарахування освітніх компонентів та кредитів у Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права).

У відомості підсумкового контролю завідувач навчальною частиною напроти прізвища здобувача освіти ставить «Перезараховано» і оцінку, яку засвідчує своїм підписом.

7. Прикінцеві положення

7.1. Дане Положення набуває чинності з моменту його затвердження директором коледжу.

7.2. Внесення змін та доповнень до чинного Положення відбувається за поданням заступника директора з навчальної-виховної роботи коледжу за погодженням Методичної та Педагогічної рад Коледжу і затвердженням директором коледжу.

7.3. Набуття чинності змін та доповнень оформлюється відповідним наказом директора коледжу із зазначенням строку та термінів дії змін.

Наскрізнi ключові компетентності

№ з/п	Компетентність	Сфера виявлення компетентності	Види діяльності в межах компетентності	Навчальні дисципліни/предмети, через які в основному формується компетентність
1.	Уміння вчитися	Індивідуальний досвід участі в освітньому процесі	Організація власної праці для досягнення результату, успіху; оволодіння вміннями та навичками саморозвитку, самоаналізу	Усі навчальні дисципліни/предмети
2.	Здоров'язбе рігаюча	Збереження та зміцнення фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я	Здатність вести здоровий спосіб життя у фізичній, соціальній, психічній та духовній сферах	Біологія, Фізична культура, Географія, Екологія, Хімія тощо
3.	Загальнокультурна (комунікативна)	Спілкування, толерантна поведінка в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між людьми й народами.	Збереження соціальних, громадських та культурних традицій Оволодіння усним і письмовим спілкуванням у сфері культурних, мовних, релігійних відносин. Оцінювання найважливіших досягнень національної, європейської та світової культур	Українська мова і література, Зарубіжна література, Іноземна мова, Мистецтво, Історія: Україна і світ, Основи психології та етикету бізнесу, Основи кооперації тощо
4.	Соціально-трудова	Суспільні відносини (політика, релігія, міжнаціональні відносини), трудові відносини	Здатність орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя; робити свідомий вибір та застосовувати демократичні технології ухвалення індивідуальних і колективних рішень, ураховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави. Здатність брати на себе відповідальність, брати участь в ухваленні рішень, здатність до співпраці, уміння розв'язувати проблеми в різних життєвих ситуаціях. Оволодіння етикою громадянських	Історія: Україна і світ, Географія, Громадянська освіта, Економіка, Основи правознавства, Основи філософії

			стосунків, навичками соціальної активності, функціональної грамотності. Організація власної трудової та підприємницької діяльності; оцінювання власних професійних можливостей, здатність співвідносити їх із потребами ринку праці.	
5.	Інформаційна (інформаційні та комунікаційні технології)	Оволодіння новими інформаційними технологіями, здатність відбирати, аналізувати, оцінювати інформацію, систематизувати її.	Уміння використовувати джерела інформації для власного розвитку	Інформатика і комп'ютерна техніка, Математика

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання результатів навчання
5	Відмінно	Заслуговеє здобувач освіти, який показав систематичне та глибоке знання питань матеріалу не тільки в обсязі матеріалу лекцій, семінарських та практичних/лабораторних занять, але й матеріалів, рекомендованих для самостійної роботи, а також додаткової літератури. При цьому здобувач освіти повинен продемонструвати вміння аналізувати інформацію, проявити здібності в розумінні матеріал
4	Добре	Заслуговеє здобувач освіти, який показав належне знання навчальної програми курсу, виконав усі завдання, при цьому допустив незначні помилки і мав невеликі недоліки. Як правило, оцінка «добре» ставиться здобувачам освіти, які показали систематичний характер знань з дисципліни, вміють самостійно робити висновки та показали незалежний рівень знання рекомендованої літератури
3	Задовільно	Заслуговеє здобувач освіти, який показав знання основного матеріалу навчальної програми курсу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної діяльності. Здобувач освіти повинен відповісти на основні питання завдання, показати знання рекомендованої літератури, вміння аналізувати зміст питання. Можливі деякі помилки не принципового характеру
2	Незадовільно	Виставляють здобувачам освіти, які не могли показати необхідний рівень знань для подальшого навчання, допустили значні помилки або взагалі не виконали завдання

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з циклу предметів профільної середньої освіти

Рівні навчальних досягнень	Бали за 12-бальною шкалою	Вимоги до знань, умінь і навичок здобувачів освіти
I Початковий	1	Здобувачі освіти розрізняють об'єкти вивчення
	2	Здобувачі освіти відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувачі освіти відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконують елементарні завдання
II Середній	4	Здобувачі освіти з допомогою викладача відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Здобувачі освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Здобувачі освіти виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III Достатній	7	Здобувачі освіти правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання здобувачів освіти є достатніми. Здобувачі освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Здобувачі освіти добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV Високий	10	Здобувачі освіти мають міцні знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
	11	Здобувачі освіти на високому рівні володіють узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Здобувачі освіти мають системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Відповідність шкал оцінювання для інтегрованих предметів циклу предметів профільної середньої освіти та навчальних дисциплін освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр

Оцінка у 4-бальній шкалі	Оцінка у 12-бальній шкалі
Відмінно (5)	10-12
Добре (4)	7-9
Задовільно (3)	4-6
Незадовільно (2)	1-3